

Aftale om Budget 2021 for Region Midtjylland

Mellem partierne Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti, Psykiatrilisten, Venstre, Enhedslisten og Alternativet er der indgået aftale om budget 2021 for Region Midtjylland.

1. Indledning

En region i balance

Udviklingen i befolkningen indebærer, at der i disse år kommer flere ældre og et generelt øget behandlingsbehov i sundhedsvæsenet i hele landet. Økonomaftalen mellem Danske Regioner og Regeringen sikrer finansiering af udgifterne, når der kommer flere patienter. Region Midtjylland har dermed en opgave i f.eks. at ansætte mere personale, således at hospitalerne kan imødekomme det stigende behov for sundhedsydelser.

Hertil kommer, at Region Midtjylland på baggrund af genberegningen af bloktilskudsfordelingen har fået en større andel af regionernes bloktilskud, hvilket bl.a. skyldes, at Region Midtjylland har en større befolkningstilvækst end landsgennemsnittet. Dermed må det forventes, at behandlingsbehovet stiger tilsvarende mere i Region Midtjylland. Dette medvirker ligeledes til et øget pres på regionens hospitaler.

Forligspartierne ønsker på den baggrund at styrke fundamentet for regionens hospitaler, herunder psykiatrien i Region Midtjylland. Forligspartierne udmønter derfor en del af råderummet som realvækst til regionens hospitaler. Dermed får hospitalerne penge til at imødegå udfordringerne, som følger af den demografiske udvikling.

Forligspartierne ønsker fortsat en region i balance. På den baggrund fordeles realvæksten til hospitalerne i 2021 på en måde, der tager højde for opgavetyngden på de enkelte hospitaler samt forskelle i befolkningsudviklingen på tværs af regionen. Forligspartierne afsætter desuden midler til styrkelse af det nære sundhedsvæsen igennem en styrkelse af sundhedshusene, hvor der afsættes anlægsmidler til udvikling af sundhedshusene samt ekstra midler til driften.

Ansvarligt økonomisk grundlag

Regionsrådet har med budget 2019 vedtaget besparelser, der løbende er blevet indfaset fra 2019 og frem. Med budget 2021 er besparelserne fuldt indfaset. Regionsrådet har på den baggrund skabt et økonomisk ansvarligt grundlag for den fremadrettede økonomi på sundhedsområdet.

Økonomaftalen 2021 bidrager med et råderum i Region Midtjylland på 268,1 mio. kr. Herudover er der budgettilpasninger på sundhedsområdet på 230,0 mio. kr. Der er således et samlet råderum til prioritering på 498,1 mio. kr. Forligspartierne er på den ene side glade for, at der er et økonomisk råderum at prioritere ud fra, men erkender på den anden side, at med stigende udgifter til flere og ældre patienter og medicin er der tale om et snævert prioriteringsrum.

Nye hospitalsbyggerier – Godt fra start

De senere års store hospitalsbyggerier i regionen er med til at skabe et moderne sundhedsvæsen i regionen.

Forligspartierne ønsker, at regionens nye store hospitalsbyggerier kommer godt fra start.

I budgetforliget for 2020 var forligspartierne enige om intentionen om, at Aarhus Universitetshospital i perioden 2020-2021 samlet set bevilges 275 mio. kr. i varige midler. Med budgetforlig 2021 prioriteres de resterende 60,7 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital. Dermed er målet om en samlet bevilling af 275 mio. kr. opfyldt med budget 2021. Det økonomiske grundlag for en god start i de nye fysiske rammer er dermed lagt for Aarhus Universitetshospital.

Hospitalsenheden Vest står i 2021 over for ibrugtagning af det nye Regionshospital i Gødstrup. Forligspartierne ønsker, at Hospitalsenheden Vest modtager økonomisk engangshjælp til indflytning og ibrugtagning svarende til den engangshjælp, Aarhus Universitetshospital har modtaget. På den baggrund udmøntes 65 mio. kr. til Hospitalsenheden Vest i 2021. Derudover prioriterer forligspartierne med budgetforliget for 2021 midler til en tabletløsning, der giver mulighed for at se tv mv. til patienter i Gødstrup, samt midler til at kunstværket Pietas kan installeres i Gødstrup.

Region Midtjyllands nye investeringsplan

Sammen med budget 2021 godkender regionsrådet Investeringsplan 2021-2029. Investeringsplanen fastlægger regionens egne rammer for nye byggerier, renoveringer, it og medicotekniske investeringer. Hermed fastlægges de kommende års rammer for at videreudvikle sundhedsvæsnets bygninger og behandlingsmuligheder til gavn for patienterne.

Helt ny psykiatri i Viborg

De nuværende psykiatribygninger i Viborg erstattes af et helt nyt byggeri. Dette muliggør, at psykiatribehandling i Regionspsykiatrien Midt samt i Retspsykiatrien i Viborg om få år kan flytte ind i helt nye rammer, som byder på tidssvarende faciliteter for vores patienter og personale, og som kan understøtte et optimalt behandlingstilbud. Ligeledes vil moderne bygninger være med til at optimere vores generelle ressourceforbrug og dermed understøtte en bæredygtig udvikling i Region Midtjylland.

Der afsættes 550 mio. kr. i Investeringsplan 2021-2029 til at etablere den nye psykiatri mm. i Viborg.

Bæredygtighedsindsats

Region Midtjylland, som har nogle af regionens største arbejdspladser, skal bidrage til, at Danmark bliver mere bæredygtigt.

Med regionens ressourceforbrug fra en omfattende drift – særligt på vores hospitaler – og flere end 30.000 ansatte har Region Midtjylland et stort samfundsansvar og en tilsvarende mulighed for at gå forrest i den grønne omstilling. Den strategiske indsats er forankret i Regional Udvikling. De ambitiøse målsætninger kan kun realiseres ved en samlet indsats fra hele Region Midtjylland. Vores måde at skabe sundhed på må ikke forringe muligheden for at leve et sundt liv i fremtiden. Region Midtjylland kan og vil bruge ressourcerne smartere i fremtiden og dermed nedbringe det samlede CO₂-aftryk.

Derfor arbejder Regionen fokuseret på at udvikle og implementere en ambitiøs bæredygtighedsstrategi. Denne strategi skal bidrage til, at bæredygtighed i højere grad integreres i kernen af vores ydelser.

Bæredygtighed og regionens arbejde med FN's 17 verdensmål handler ikke kun om klima, miljø og økonomiske prioriteringer. Det handler også om mennesker. For Region Midtjylland er en bæredygtig arbejdsplads socialt ansvarlig og har et godt arbejdsmiljø.

Forligspartierne prioriterer midler til videreførelse af bæredygtighedskonsulenterne på Region Midtjyllands hospitaler, så bæredygtighedsstrategien kan implementeres lokalt på hospitaler og andre regionale tilbud.

I den kommende periode ønsker forligspartierne, at regionen skal have en særlig indsats omkring bevidst forbrug og cirkulær økonomi, hvor der arbejdes med reduktion og genanvendelse af Regionens ressourcer i forhold til materialer, energi og affald.

På anlægsområdet er der sat gang i en række pilotprojekter. Ved at øremærke 20 mio. kr. fra anlægspuljen i 2021 kan der f.eks. iværksættes yderligere bæredygtighedstiltag på både eksisterende bygninger og nye anlægsprojekter. Forligspartierne ønsker herigennem at indhente erfaringer med investeringsbehovet i forbindelse med konkrete tiltag ved en systematisk vidensindsamling; hvordan investeres bedst og mest effektivt i en bæredygtig fremtid?

Som en konkret indsats ønsker forligspartierne også at afsøge muligheder for certificering af vores byggeprojekter som en metode til at opnå klimavenlige bygninger med et lavt ressourceforbrug, med høj kvalitet og med en god totaløkonomi. Dette inkluderer også fokus på mulighederne for at integrere egenproduktion af vedvarende energi i vores nybyggeri såvel som på vores eksisterende bygninger.

Medarbejdere og trivsel

Region Midtjylland vil være en god og attraktiv arbejdsplads.

Forligspartierne anerkender, at medarbejderne er fundamentet og forudsætningen for, at Region Midtjylland kan fastholde og udvikle et effektivt og omstillingsparat sundhedsvæsen, der kan levere de rette ydelser til borgerne.

Der skal være fokus på en arbejdsplads med et godt arbejdsmiljø og arbejdsglæde i Region Midtjylland, og vi vil tage godt imod nyansatte på vore arbejdspladser. Vi ved, at det har stor betydning for patientbehandling og -pleje af høj kvalitet under til tider pressede vilkår, at medarbejdere og ledere oplever et positivt arbejdsmiljø. Forligspartierne afsætter således midler til introduktionsforløb i psykiatrien, på de medicinske afdelinger og akutafdelingerne på regionens hospitaler.

Regionen skal som arbejdsplads sikre rammer for god ledelse, høj faglighed, forskning, udvikling og meningsfyldte arbejdsliv for medarbejderne – til gavn for borgerne.

Region Midtjyllands behov for medarbejdere og kompetencer ændrer sig løbende og hurtigt og påvirkes af mange forhold - eksempelvis de økonomiske rammer og politiske prioriteringer, nye behandlingsformer, teknologi, digitalisering og nye forventninger til vores opgaveløsning.

Forligspartierne ønsker, at man lokalt arbejder på at styrke fleksibiliteten i opgaveløsningen på tværs af faggrupper, afdelinger og matrikler med udgangspunkt i patienten. Der skal ske en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet, idet der skal tages hensyn til arbejdsvilkår og arbejdsmiljø. Dette sker på baggrund af dialog mellem medarbejdere og ledelse og hver gang med udgangspunkt i patientens præmisser.

2. Sundhedsområdet

Region Midtjylland har en vision om et sundhedsvæsen på patientens præmisser med afsæt i regionens målbillede. Det skal ses i sammenhæng med de otte nationale mål, som regeringen, Danske Regioner og KL har indgået aftale om. Målbilledet er derudover et resultat af det arbejde, der er pågået i Region Midtjylland de seneste år, hvor der har været fokus på at koble kvalitet, aktivitet og økonomi i styringen af vores sundhedstilbud.

I budget 2021 fortsættes arbejdet med at udvikle regionen gennem udvikling af partnerskaber med patienter og regionens andre samarbejdspartner. Dette arbejde bliver en central drivkraft

for bl.a. at kunne imødegå den demografiske udvikling ved bl.a. at reducere antallet af ambulante besøg, øget brug af digitalisering, reduktion i den akutte aktivitet samt at reducere i udgifterne til medicin. Denne transformation af sundhedsvæsenet, som vi kalder det i Region Midtjylland, er forligspartierne enige om fortsat at holde fokus på også i budget 2021. En del af læringen af COVID-19 har netop skubbet positivt på den ønskede udvikling i sundhedsvæsenet.

Covid-19 og håndtering af den udsatte aktivitet i Region Midtjylland

I økonomiaftalen for 2021 er "regeringen og Danske Regioner enige om ultimo 2020 at gennemføre opfølgende drøftelser om den samlede håndtering af regionernes COVID-19 udgifter i 2020, herunder i lyset af aktivitets- og ventetidsudviklingen. Regionerne kompenseres i den forbindelse for de opgjorte nettomerudgifter til håndtering af COVID-19."

Det er således forventningen, at Danske Regioner og regeringen vil genbesøge aftalen i slutningen af 2020 og herunder drøfte konsekvenserne ind i 2021.

Forligspartierne konstaterer, at der ikke i forbindelse med Økonomiaftalen for 2021 er afsat midler til dækning af Covid-19 udgifter i budget 2021. Forligspartierne vil derfor tilkendegive, med indgåelse af budgetforliget og i forbindelse med de forestående drøftelser, at det er en forudsætning for økonomien, at regionerne også i 2021 og frem kompenseres for nettomerudgifter til Covid-19-indsatsen. Innsatsen mod Covid-19 må heller ikke i 2021 fortrænge øvrige nødvendige udgifter på sundhedsområdet.

I Region Midtjylland er der fokus på at afvikle så meget af den udsatte aktivitet som muligt i 2020. Hospitalerne har siden forsommeren arbejdet på at afklare egne muligheder for at afvikle den udskudte aktivitet i 2020. Dette under hensyntagen til håndtering af den fortsatte COVID-opgave samt personalets trivsel og arbejdsbyrde.

Administrationen og hospitalerne er i dialog omkring, hvilke områder og patienttyper hospitalerne evt. ikke selv kan nå. I det omfang, der er områder med udfordringer, vil kapaciteten både på privathospitaler og hos privatpraktiserede speciallæger blive afsøgt og anvendt i 2020. Det vil forventeligt være i et omfang, der er større end 2019. Der vil i den forbindelse blive taget hensyn til at honorere regionens gældende udbudsaftaler, samt at det ikke påvirker regionens personalemæssige kapacitet. Det undersøges, hvorvidt der inden for den aftale, der er indgået med regeringen, er mulighed for at få kompenseret udgifter til behandling på privathospitaler, der ligger udover sidste års niveau. Hvis det ikke kompenseres, så benyttes privathospitalerne på samme niveau som 2019.

2.1 Politiske prioriteringer i budget 2021

I budget 2021 er der et økonomisk råderum som følge af økonomiaftale 2021 på 268,1 mio. kr. samt budgettilpasninger, der øger råderummet med 230,0 mio. kr. Heri indgår bl.a. besparelser for budget 2021, der er vedtaget i forbindelse med budget 2019.

I alt er der 498,1 mio. kr. til politisk prioritering. I de følgende afsnit gennemgås de politiske prioriteringer. Emnerne i tabel 1 og tabel 2 er detaljeret gennemgået i materialet til regionsrådets 1. behandling af budget 2021.

Forligspartierne har valgt at prioritere 260,7 mio. kr. til en række områder, hvor der er udgiftsstigninger m.v. I nedenstående tabel 1 fremgår prioriteringerne i budget 2021.

Tabel 1. Politiske prioriteringer i budget 2021

Mio. kr.	Budget 2021
Hospitalsmedicin	100,0
Tilskudsmedicin	165,0
Blødermedicin	-25,0
Diabetes området	20,0
SOSU-elever	-6,0
Praksisområdet vækst	25,0
Respiratorbehandling i eget hjem	-31,4
Lægelige uddannelser	14,0
Tjenestemandspensioner	16,0
Afledte udgifter i forbindelse med nye hospitalsbyggerier	-52,9
Pulje til ubalancer og konsolidering	15,0
DUT, der ikke udmøntes	1,2
Mindre budget og bevillingsændringer	11,4
Projekt "Hvordan har du det?"	4,0
Regionsrådsvalg	4,4
Prioriteringer i alt	260,7

Prioriteringerne dækker stigende udgifter på en række områder som eksempelvis hospitalsmedicin, tilskudsmedicin, praksisområdet, lægelige uddannelser og diabetesområdet. Herudover er der prioriteret midler til bl.a. Projekt "Hvordan har du det", regionsrådsvalg samt en pulje til ubalancer og konsolidering, der kan bringes i anvendelse i tilfælde af ubalancer, der måtte vise sig i løbet af 2021.

Forligspartierne har samlet prioriteret 260,7 mio. kr. i budget 2021. Dette sikrer, at Region Midtjylland imødegår de udgiftsstigninger, der på nuværende tidspunkt forventes i 2021.

2.2 Prioriteringer fra regionsrådets budgetseminar i budget 2021

Som en del af budgetprocessen har de stående udvalg haft mulighed for at drøfte en række forslag til budget 2021. De stående udvalg har herefter udvalgt forslag, som de har præsenteret til regionsrådet budgetseminar. En række af disse forslag blev kategoriseret som nødvendige prioriteringer. Disse forslag er ligeledes prioriteret i budget 2021 og fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 2. Oversigt over politiske prioriteringer fra budgetseminaret

Mio. kr.	Budget 2021
Nyt behandlingsråd	6,5
Tværregional Fase IV enhed	0,5
NOTUS og LUNA	14,8
Telemedicinsk hjemmemonitorering	12,2
Fælles servicecenter	0,4
Hospitalsenhed Vest nære sundhedstilbud	5,3
Forsikringsportefølje	7,5
Udvikling af ny hjemmeside	1,5
Regionernes Kliniske Kvalitetsdatabase (RKKP)	2,6
IT, øget driftsbehov	12,0
Prioriteringer fra budgetseminaret i alt	63,3

Prioriteringerne dækker bl.a. over midler til nyt behandlingsråd, telemedicinsk hjemmemonitorering, nære sundhedstilbud i relation til Hospitalsenheden Vest og udvikling af ny hjemmeside.

2.3 Yderligere politisk prioritering

De politiske prioriteringer på i alt 260,7 mio. kr., og prioriteringerne fra budgetseminaret, der er foretaget i budget 2021, efterlader 174,1 mio. kr. til yderligere politisk prioritering. Forligspartierne har aftalt følgende fordeling af de 174,1 mio. kr.:

Tabel 3. Oversigt over yderligere politiske prioriteringer

Mio. kr.	Budget 2021
Hjælp til Aarhus Universitetshospital	60,7
Engangshjælp til Hospitalsenheden Vest	65,0
<i>Finansiering af engangshjælp (reduktion af lån)</i>	-65,0
Realvækst: Vækst i opgavetyngden	44,7
Realvækst: Opgavetyngde	44,7
<i>Fordeling af den samlede realvækst:</i>	
<i>Regionshospitalet Horsens - 7,8</i>	
<i>Hospitalsenhed Midt - 13,1</i>	
<i>Regionshospitalet Randers - 7,1</i>	
<i>Hospitalsenheden Vest - 13,8</i>	
<i>Aarhus Universitetshospital - 36,2</i>	
<i>Psykiatrien - 11,4</i>	
Forventet øget forbrug til privathospitaler	1,0
Omlægning af screeningsprogrammet for livmoderhalskræft	1,2
Udbredelse af socialsygeplejeskeordningen	2,5
Udviklingen af sundhedshuse	4,0
Bæredygtighed	6,0
Styrket indsats for patienter med komplekse problemstillinger	0,8
IT - Tilbagekøb af konsulentbesparelse	7,0
Introduktionsforløb - medicinske afdelinger og akut afdelinger	2,5
Nedbringelse af brugerbetaling for ikke-medindlagt forældre	3,5
Reduktion af pulje til ubalancer og konsolidering	-4,5
I alt	174,1

Hjælp til Aarhus Universitetshospital

Der var i 2019 store økonomiske udfordringer på Aarhus Universitetshospital, der på trods af besparelser i 2019 havde en varig økonomisk udfordring på 275 mio. kr. fra 2020 og frem. På den baggrund besluttede forligspartierne i budgetforliget for 2020 at tildele Aarhus Universitetshospital 214,3 mio. kr. med intentionen om, at Aarhus Universitetshospital i budgetforliget for 2021 skulle tildeles de resterende 60,7 mio. kr.

Forligspartierne prioriterer 60,7 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital og opfylder dermed intentionen fra budget 2020.

Engangshjælp til Hospitalsenheden Vest

Hospitalsenheden Vest står i 2021 over for ibrugtagningen af kvalitetsfundsprojektet i Gødstrup. I forbindelse med indflytning og ibrugtagning har hospitalet en række udgifter, som presser hospitalet.

Aarhus Universitetshospital har i budgetforligene for 2018, 2019 og 2020 modtaget engangshjælp til finansieringen af tilsvarende udgifter på i alt 173 mio. kr. Størrelsen af kvalitetsfundsbyggeriet i Gødstrup svarer til 50 % af Kvalitetsfundsbyggeriet i Skejby målt på projekternes økonomiske ramme. For at opnå tilsvarende engangshjælp skal Hospitalsenheden Vest dermed, samlet set, have engangshjælp på 86,5 mio. kr. Hospitalsenheden har i forbindelse med budgetforliget for 2019 modtaget engangshjælp på 21,5 mio. kr.

Forligspartierne prioriterer engangshjælp på 65 mio. kr. til hospitalsenheden Vest i 2021. Dermed vil Hospitalsenheden Vest og Aarhus Universitetshospital samlet set have modtaget lige stor engangshjælp til indflytning og ibrugtagning set i forhold til byggeriernes størrelse.

Finansiering af engangshjælp (reduktion af lån)

Det har hidtil været forudsat, at Hospitalsenheden Vest skulle finansiere en række udgifter til indflytning og ibrugtagning af kvalitetsfundsbyggeriet i Gødstrup ved interne lån, hvor hospitalet låner centrale midler og tilbagebetaler disse over en årrække. Lånerammen er indarbejdet i budgetrammerne. Engangshjælp til Hospitalsenheden Vest kan derfor udmøntes ved en reduceret tilbagebetaling af lånet med i alt 65 mio. kr. Engangshjælpen vil på den måde ikke påvirke budgetrammerne for 2021. Budgetrammerne for 2022-2026 vil blive påvirket svarende til den reducerede tilbagebetaling (13 mio. kr. årligt).

Realvækst til de somatiske hospitaler og psykiatrien

Somatiske hospitaler

Realvæksten i økonomiaftalen for 2021 er til dels givet for at "pengene følger med" til den demografiske træk, der følger af befolkningsudviklingen. Hertil kommer, at Region Midtjylland på baggrund af genberegningen af bloktilskudsfordelingen i 2021 har fået en større andel af regionernes bloktilskud, hvilket bl.a. skyldes, at Region Midtjylland har en større befolkningstilvækst end landsgennemsnittet. Dette medvirker ligeledes til et øget pres på regionens hospitaler.

Forligspartierne ønsker på den baggrund at fordele en del af realvæksten til hospitalerne med henblik på at imødegå presset på de enkelte hospitaler, herunder flere ældre patienter og nye behandlinger. Forligspartierne er enige om at fordele 89,4 mio. kr. til de somatiske hospitaler og psykiatrien.

Realvæksten til hospitalerne fordeles efter den model, regionsrådet vedtog på mødet den 19. august 2020.

Modellen betyder, at en del af realvæksten fordeles på baggrund af væksten i opgavetyngden; det vil sige den vækst, der forventes at være på de enkelte hospitaler, når et tidligere års aktivitetsværdier omregnes med fremtidige alders- og befolkningstal.

Den resterende del af realvæksten til hospitalerne fordeles på baggrund af den samlede opgavetyngde, der tager udgangspunkt i den statslige bloktilskudstildeling nedbrudt på klyngeniveau og derefter omregnet til hospitalsniveau. Omregningen til hospitalsniveau sker med andele af DRG-værdi.

I 2021 fordeles realvæksten med 50 % til vækst i opgavetyngden og 50 % til den samlede opgavetyngde.

Psykiatri

I løbet af de senere år er der sket et stort løft i psykiatrien både på nationalt plan og i Region Midtjylland. Nationalt er der givet midler både i:

- Økonomiaftale 2019
- Finanslov 2019
- Aftale om satspuljen på sundhedsområdet 2019-2022
- Finanslov 2020

Psykiatrien i Region Midtjylland har modtaget 27,4 mio. kr. årligt fra Finanslov 2019 og Satspuljen 2019-2022, heraf 19,6 mio. kr. årligt i varige midler. Med Finanslov 2020 blev der på landsplan afsat 600 mio. kr. årligt til psykiatrien, hvoraf Region Midtjyllands andel udgør ca. 124 mio. kr. årligt. Med budget 2020 modtog Psykiatrien ligeledes sin andel af realvæksten svarende til 10,6 mio. kr. årligt. En del af pengene går til at etablere flere sengepladser i den almene psykiatri og retspsykiatrien.

I lyset af ovenstående indsats er forligspartierne enige om, at der i budget 2021 afsættes 11,4 mio. kr., som udgør Psykiatriens andel af den realvækst, der fordeles til de somatiske hospitaler og psykiatrien. Psykiatriens andel er svarende til den model, regionsrådet vedtog

den 19. august 2020. Midlerne kan frit anvendes af psykiatriledelsen til at imødegå de problemstillinger, der er i Psykiatrien i Region Midtjylland. Midlerne vil styrke psykiatriens fundament med en bedre grundnormering og dermed sikre en mere robust bemanning. Det kan eksempelvis ske gennem ansættelse af mere personale på de psykiatriske akutmodtageafsnit og et øget fokus på anvendelse af tværfaglige kompetencer, som f.eks. socialrådgivere bidrager med.

Gennem en årrække har psykiatrien oplevet et stigende antal patienter, der flere steder har skabt et stort pres på kapaciteten i de ambulante funktioner. Derfor har regionsrådet ved udmøntningen af midlerne fra Finanslov 2020 til psykiatrien afsat en midlertidig pulje reserveret til igangsættelse og/eller permanentgørelse af initiativer i de kommende år, hvor den præcise udmøntning endnu ikke er kendt eller fastlagt. Den midlertidige pulje vil kunne anvendes til robustgørelse af ambulante funktioner i Psykiatrien i forhold til at styrke udførelsen af den kliniske kerneopgave og sikre gode patientforløb. Initiativerne vil blandt andet reducere behovet for indlæggelser og forbedre de interne overgange i den psykiatriske behandling.

Der skal findes en sikker løsning for at dæmme op i forhold til de mest udadreagerende patienter i psykiatrien. Løsningen skal fungere, indtil retspsykiatrien er udbygget i 2023.

I forbindelse med 1. behandlingen af budget 2021 fremgik det, at puljen, der i 2021 udgør 10,1 mio. kr., kunne prioriteres i budgetforliget for 2021. Forligspartierne ønsker, at midlerne i 2021 anvendes til kompetenceudvikling af personalet, så flere får en specialuddannelse, til en styrkelse af det tværsektorielle samarbejde og til at fremme virtuel behandling. Specifikt er der endvidere ønske om at styrke kompetencerne til at håndtere udadreagerende patienter i psykiatrien for at tilvejebringe sikkerhed og tryghed for medpatienter og personalet. Konkret afsættes 0,5 mio. kr. til at styrke introduktionen af nyansatte medarbejdere. Den konkrete udmøntning foretages af psykiatriledelsen.

Forligspartierne imødeser regeringens bebudede 10-års plan for psykiatrien. Det forventes, at 10-års planen bl.a. vil indeholde initiativer målrettet forebyggelse af psykisk sygdom, bedre sammenhæng i behandlingsforløb, nedbringelse af ventetider og forøget kapacitet i psykiatrien. Forligspartierne ønsker at indgå konstruktivt i arbejdet med planen. Forligspartierne er særligt optaget af, at der med planen afsættes midler til, at psykiatrien i højere grad kan blive en del af de sundhedshuse, der etableres lokalt.

Forventet øget forbrug til privathospitaler

Forligspartierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. til forventet øget forbrug til privathospitalerne. Den forventede stigning hænger sammen med den demografiske udvikling, som også forventes at slå igennem på privathospitalerne.

Omlægning af screeningsprogrammet for livmoderhalskræft

Regionerne gennemfører en kontrolleret differentieret implementering af HPV screening til kvinder mellem 30 og 59 år. Regionerne har fordelt tre forskellige test metoder mellem sig – og efter to til tre år vil det blive vurderet hvilken metode, der fremadrettet skal bruges i livmoderhalskræftsscreeningsprogrammet i hele landet.

Den tredje testmetode, som Region Midtjylland skal teste efter sammen med Region Syddanmark, er dyrere end den hidtil anvendte metode. Forligspartierne prioriterer 1,2 mio. kr. årligt i årene 2021-2023 til området.

Udbredelse af socialsygeplejerskeordningen i Region Midtjylland

Socialsygeplejerskernes opgave omfatter at koordinere forløb på tværs af afdelinger og sektorer og dermed hjælpe til at skabe et sammenhængende patientforløb for den udsatte patient. Socialsygeplejerskerne har viden om udsatte menneskers atypiske adfærd samt faglig

indsigt i og kendskab til målgruppen samt regionale og kommunale tilbud til målgruppen. Socialsygeplejerskerne fungerer på denne måde som bindeled mellem hospitalet og kommunerne og er med til at sikre pragmatiske løsninger for sårbare og udsatte patienter.

Med udgangspunkt i de gode erfaringer fra Regionshospitalet Horsens og Aarhus Universitetshospital ønsker forligspartierne at udbrede socialsygeplejerskeordningen til regionens tre øvrige hospitalsenheder.

Fra 2021 afsættes der 2,5 mio. kr. årligt til finansiering af en socialsygeplejerske på alle regionens hospitalsenheder svarende til 0,5 mio. kr. pr. hospitalsenhed, i alt 2,5 mio. kr.

Udvikling af sundhedshuse

Det er i den nye Sundheds- og hospitalsplan en ambition, at sundhedshusene i Region Midtjylland skal udbygges og videreudvikles. Kommunerne spiller en afgørende rolle i samarbejdet omkring patienter og borgere.

Region Midtjylland ønsker at indgå aktivt i samarbejdet og udviklingen af tilbud i det nære. Tilbud i det nære er både i borgerens eget hjem, via mobile tilbud, telemedicin og i regi af sundhedshuse mm. Region Midtjylland ønsker også at lade sig inspirere af de gode indsatser og erfaringer, der er i kommunale sundhedshuse/sundhedscentre.

Der udarbejdes på den baggrund en strategi for sundhedshuse i Region Midtjylland, der sætter pejlemærkerne for den fremtidige udvikling af sundhedshusene. Idéoplæg til strategien blev drøftet i Udvalg for Nære Sundhedstilbud på mødet i april 2020, hvor udvalget bl.a. besluttede, at der igangsættes en faglig proces, hvor relevante fagpersoner og specialer inddrages med henblik på at identificere, hvilke typer af patientforløb og regionale funktioner, der med fordel kan indgå i et sundhedshus. Dette arbejde er med udgangspunkt i, at borgeren skal opleve lettilgængelige og sammenhængende sundhedstilbud i det nære. Forligspartierne ønsker, at der i den kommende strategi for sundhedshuse også er fokus på psykiatrien. Med afsæt i strategien for sundhedshusene kan der tages stilling til, hvordan sundhedshusene skal udvikles i 2021.

Forligspartierne prioriterer 4 mio. kr. årligt til området.

Bæredygtighed

Bæredygtighedskonsulenter

Der er stærke bevægelser i den bæredygtige omstilling af det midtjyske sundhedsvæsen, der ikke må miste momentum. Forligspartierne er enige om at fortsætte regionens arbejde med bæredygtighed og grøn omstilling i regionen, og at der derfor afsættes 4,6 mio. kr. på sundhedsområdet til at videreføre finansieringen af bæredygtighedskonsulenterne/grønne agenter.

Bæredygtighedskonsulenterne har til opgave at implementere regionens bæredygtighedsstrategi lokalt i organisationen.

Pulje til bæredygtighedsinitiativer

Forligspartierne prioriterer 1,4 mio. kr. til bæredygtighedsinitiativer. Midlerne anvendes, i samarbejde med bæredygtighedskonsulenterne, til at implementere regionens bæredygtighedsstrategi lokalt. Der er afsat en tilsvarende pulje under Regional Udvikling på 1 mio. kr.

Center for Bæredygtige Hospitaler

Forligspartierne er enige om at oprette et Center for Bæredygtige Hospitaler.

Centret bliver en enhed med en central rolle i at understøtte den klinisknære implementering af Region Midtjyllands kommende bæredygtighedsstrategi på alle hospitalsenheder. Centret vil være et samlingssted for nye løsninger på udfordringer, som det er beskrevet i bæredygtighedsstrategien. De gode erfaringer, der er indhentet særligt på Regionshospitalet Randers, skal indgå i at udbrede de gode løsninger.

Centret vil understøtte hospitalerne i deres arbejde med at skabe konkrete løsninger. Region Midtjylland påtager sig test- og implementeringsrollen i tæt samspil mellem hospitalerne og centret og har ambitionen om at vise vejen for konkrete løsninger både regionalt, nationalt og internationalt.

Samarbejdet mellem hospitalerne og centret vil foregå i tæt partnerskab med forskningsinstitutioner, virksomheder, offentlige institutioner og borgerne. Centret skal bistå i generelt at fremme bæredygtighed inden for sundhedsområdet og skal arbejde på at tiltrække økonomiske ressourcer fra eksterne fonde, så det på den måde kan bistå hospitalerne i at fremme øget bæredygtighed.

Styrket indsats for patienter med komplekse problemstillinger

Forligspartierne ønsker en styrket indsats for patienter med komplekse problemstillinger. Forligspartierne ønsker derfor at etablere en "klinik for patienter med komplekse problemstillinger", styrke indsatsen for patienter med funktionelle lidelser samt iværksætte Indsats for senfølger efter COVID-19.

Klinik for patienter med komplekse problemstillinger

Klinikken vil have fokus på sårbare patienter med særligt komplicerede og behandlingskrævende helbredsproblemer. Klinikens målgruppe vil bestå af patienter, hvor udredningen og behandlingen i særlig grad kompliceres af sociale, sproglige og/eller kulturelle udfordringer. Målgruppen vil inkludere patienter med komplekse og behandlingskrævende helbredsproblemer, som har brug for særlig støtte for at drage fordel af sundhedsvæsenets tilbud.

Klinikken etableres på Aarhus Universitetshospital i forbindelse med Infektionsmedicinsk Afdeling og vil stå for udredningen og behandlingen af patientgruppen i tæt samarbejde med øvrige relevante afdelinger, herunder Klinisk Socialmedicin & Rehabilitering på Hospitalsenheden Vest. Der prioriteres i 2021 0,75 mio. kr. til etableringen, stigende til 1,5 mio. kr. i 2022 og 2,5 mio. kr. i 2023, hvor klinikken forventes at være fuldt etableret. Klinikken evalueres ved udgangen af 2023.

Styrkelse af indsatsen vedr. funktionelle lidelser

"Funktionel lidelse" er en samlebetegnelse for en række lidelser, der alle er kendetegnet ved, at personen har et eller flere fysiske symptomer, der påvirker funktionsevne og livskvalitet. Funktionelle lidelser er hyppige, og de sværeste tilfælde, der rammer ca. 1-2 pct. af befolkningen, kan være invaliderende. Et fælles kendetegn for funktionelle lidelser er, at de ikke kan påvises ved blodprøver, røntgenundersøgelser eller andre medicinske tests.

Udredningen og behandlingen af patienter med funktionelle lidelser varetages som udgangspunkt i almen praksis. Udredning og behandling af patienter med svære funktionelle lidelser varetages i Region Midtjylland af en specialiseret tværfaglig funktion, Funktionelle Lidelser, der er placeret på Aarhus Universitetshospital.

Forligspartierne følger med interesse et nyt seksårigt forskningsprojekt i samarbejde mellem Diagnostisk Center på Regionshospitalet Silkeborg og Klinik for Funktionelle lidelser på Aarhus Universitetshospital, hvor patienter med mistænkt funktionel lidelse kan henvises til accelereret udredning. Det forventes, at man ved at samle udredningerne i ét tilbud i højere grad kan forebygge kronificeringen af patientgruppen og derved skabe en bedre prognose.

Forligspartierne afventer desuden Sundhedsstyrelsens kommende anbefalinger til, hvordan Funktionelle Lidelser kan blive mere fremtrædende i specialeplanerne med henblik på at sikre den rette udredning og behandling af patienterne. Det forventes, at Sundhedsstyrelsen vil lægge op til, at der inden for Funktionelle Lidelser oprettes højt specialiserede funktioner for henholdsvis børn og unge og for voksne. Forligspartiernes udgangspunkt er, at Region Midtjylland skal ansøge Sundhedsstyrelsen om de højtspecialiserede funktioner med henblik på at styrke udredningen og behandlingen af patienter med svære funktionelle lidelser.

Indsats for senfølger efter COVID-19

En række borgere, der har haft COVID-19, oplever senfølger af forskellig karakter. Vi ved endnu meget lidt om tilstanden – hvor hyppig den er, dens forløb og underliggende mekanisme. Der er derfor behov for at samle og ensrette undersøgelser af patienter med senfølger efter COVID-19 patienter for at samle mere viden med henblik på at kunne forske, forebygge, behandle og genoptræne på den rigtige måde.

Med henblik på dette etableres der en indsats i form af et tværfagligt, tværdisciplinært, tværregionalt og tværsektorielt tilbud til patienter, der oplever symptomer, der kan skyldes COVID-19. Tilbuddet henvender sig både til patienter, der har været indlagt med COVID-19, og patienter, hvis COVID-19 forløb ikke har været indlæggelseskrævende, men som fortsat oplever symptomer, der kan skyldes COVID-19. Der er i udgangspunktet tale om en midlertidig indsats, som der kun er behov for så længe, der fortsat er smitte i samfundet og et år frem.

Tilbagekøb af konsulentbesparelse

Region Midtjylland skal i henhold til Økonomiaftalen 2021 reducere forbruget af konsulenter med 21,5 mio. kr. De frigjorte midler omprioriteres til at styrke behandlingskapaciteten i sundhedsvæsenet.

Der eksisterer ikke en entydig metode til at opgøre det faktiske konsulentforbrug, så der er taget udgangspunkt i kontoplanen, hvor der blandt andet bogføres udgifter til konsulenter på hospitaler, stabe mv. Efterfølgende er opgørelsen korrigeret for primært flytteudgifter i forbindelse med flytningen til de nye hospitalsbyggerier, en regnskabsteknisk ændring af hvordan forskningsprojekter bogføres samt lægekonsulenter mv. i forbindelse med patientbehandling. De årlige udgifter til konsulenter er efter korrektioner opgjort til cirka 25 mio. kr.

Forudsætningerne for den mulige besparelse fra Økonomiaftalen er dermed ikke til stede, og reduktionen vil for en stor del af besparelsen blive udmøntet på andre områder end konsulentydelse. For at imødegå dette prioriteres der 7 mio. kr. til at nedbringe sparekravet på enhederne, således at den fordelte besparelse bliver på 14,5 mio. kr.

Langt de fleste konsulentudgifter er i IT-området, og dermed bliver det også hårdest ramt af denne besparelse. For at understøtte digitaliseringen og IT-området er der i Budget 2021 prioriteret ekstra midler til IT. Samtidig kræver en række udviklingsprojekter på IT-området en specialviden, som kun kan findes ved at købe meget specialiseret og/eller korterevarende konsulentbistand. Derfor vil der fortsat være behov for at købe konsulenter ind til IT opgaver. På baggrund heraf reduceres IT-områdets andel af besparelsen til 5 mio. kr., som placeres på stabsfunktionerne IT-Fælles og IT-Sundhed samt puljen Fælles implementeringstiltag IT mv. Den øvrige andel af besparelsen fordeles mellem hospitalerne, de øvrige stabe mv. efter deres opgjorte korrigerede bogføringer på området.

Introduktionsforløb - medicinske afdelinger, akut afdelinger og psykiatrien

Region Midtjylland vil være en god og attraktiv arbejdsplads – til gavn for borgerne. Forligspartierne anerkender, at medarbejderne er fundamentet og forudsætningen for, at

Region Midtjylland kan fastholde og udvikle et effektivt og omstillingsparat sundhedsvæsen, der kan levere de rette ydelser til borgerne.

Region Midtjylland vil være en arbejdsplads, hvor vi tager godt imod nye medarbejdere, hvor medarbejderne oplever arbejdsglæde og motivation, og hvor arbejdsmiljø og arbejdsvilkår gør det attraktivt at arbejde på fuld tid. Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2021 til at understøtte initiativer, der aktivt arbejder for at lette overgangen fra studerende til nyansat på medicinske afdelinger og akutmodtagelser. Dette indebærer bl.a., at der sikres ressourcer til, at nyansatte blandt, i første omgang, plejepersonalet følges godt på vej i deres opstart, så de føler sig bedre rustet til deres nye ansvar. Der skal tilsvarende sikres et godt samspil mellem uddannelse og klinisk praksis. De gode erfaringer fra forskellige steder i regionen skal samles op og vidensdeles.

Introduktionsforløbene implementeres ligeledes inden for Psykiatrien. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2021 fra psykiatriens finanslovsmidler til implementeringen.

Nedbringelse af brugerbetaling for ikke-medindlagt forældre

Hidtil har der været brugerbetaling for den ikke-medindlagte forældre. Forligspartierne afsætter 3,5 mio. kr. til at nedbringe denne brugerbetaling. Forligspartierne ønsker med denne beslutning at understøtte ligestilling, lighed i sundhed, pårørendeinvolvering og en god start på livet for alle. Regionsrådet træffer beslutning om den konkrete udmøntning.

3. Anlæg

Region Midtjyllands Investeringsplan skal medvirke til at sikre effektiv drift, større patientsikkerhed og høj kvalitet i sundhedsvæsenet.

Investeringsplan 2021-2029 for sundhedsområdet er lavet ud fra regionens målbillede og godkendte strategier, der danner basis for nye principper for prioritering af Investeringsplanen, således at de nuværende udfordringer bedre kan rummes. Investeringsplanen prioriteres derfor inden for en række overordnede kategorier til senere prioritering, når viden og behov afklares endeligt.

Økonomiaftalen for 2021 giver et væsentligt løft af anlægsrammen. Anlægsrammen er hævet med 1 mia. kr. på landsplan, hvilket svarer til 215,7 mio. kr. for Region Midtjylland. Løftet på 1 mia. kr. er givet til grønne investeringer.

Grønne investeringer kan bl.a. være investeringer, der er med til at fremme regionernes klima- og miljøindsats, eksempelvis ved bedre affaldssortering, nedbringelse af CO₂-udslip, bedre rensning af spildevand, klimarenoveringer, cirkulær økonomi m.m.

Løftet af anlægsrammen har gjort det muligt at prioritere Investeringsplan 2021-2029, hvor der bl.a. bliver plads til:

Helt ny psykiatri i Viborg - Søndersøparken

Etablering af den nye psykiatri i Viborg i Søndersøparken vil give et nødvendigt løft til de fysiske rammer omkring vores psykiatribehandling i Regionspsykiatrien Midt samt i Retspsykiatrien. Det vil give tidssvarende faciliteter for vores patienter og personale, som kan understøtte et optimalt behandlingstilbud.

Erfaringer fra vores øvrige nyopførte psykiatrihospitaler viser, at der er væsentlige behandlingsmæssige effekter ved moderne byggeri; at der sikres mere plads til den enkelte patient, nemmere adgang til udearealer, og fysiske rammer der understøtter en større grad af selvbestemmelse giver positive effekter for både patienter og medarbejdere. Ligeledes vil

moderne bygninger være med til at optimere vores generelle ressourceforbrug. Byggeriet etableres, så bæredygtighed integreres mest muligt og dermed understøtter en bæredygtig udvikling i Region Midtjylland.

Byggeriet er et nybyggeri, hvor matriklen vil blive etableret tættest muligt på Regionshospitalet i Viborg for at etablere en fysisk sammenhæng mellem regionshospitalet og psykiatrien.

Der prioriteres 550 mio. kr. til en helt ny psykiatri i Viborg – Søndersøparken. Nybyggeriet forventes at kunne gennemføres på 6-7 år med igangsættelse i løbet af efteråret 2020. Nybyggeriet forventes herefter at kunne ibrugtages i 2026/2027.

Med igangsættelse allerede i efteråret 2020 kan der hurtigst muligt sikres et kvalitetsløft for både patienter og personale, og samtidig reduceres udgifterne til bygningsvedligehold/-drift i de nuværende bygninger.

Regionshospitalet Silkeborg - Fase 1

Der prioriteres i perioden 2021-2023 i alt 30 mio. kr. til et nødvendigt løft af de fysiske rammer på Regionshospitalet Silkeborg. Samtidigt med, at der igangsættes udbedring og opdatering, skal der udarbejdes en ny Udviklingsplan. Det skal heri sikres, at Regionshospitalet Silkeborg også fremadrettet har de faciliteter og rammer, der skal til for at drive et udviklingshospital.

Hensigten er, at der i perioden fra 2024 afsættes anlægsmidler til at understøtte implementeringen af Udviklingsplanen, men at prioriteringen afventer beslutning om planens endelige behov og indhold. Der skal i Udviklingsplanen tages udgangspunkt i de styrker, som Regionshospitalet Silkeborg allerede er kendt for i dag, samt i de krav og behov, der er til fremtidens sundhedsvæsen. Der skal arbejdes med to overordnede spor:

Spor 1: Omhandler hospitalets funktioner og udvikling og sammenhæng til hele Region Midtjyllands hospitalsvæsen. Spor 1 er et internt spor i Region Midtjylland.

Spor 2: Omhandler udvikling af samarbejdet med Silkeborg Kommune og praksissektoren. Spor 2 omfatter et tværsektorielt samarbejde.

Øvrige prioriteringer i Investeringsplanen

I Investeringsplan 2021-2029 prioriteres bl.a. midler til

- at rammen til investeringer i medicoteknisk udstyr og it-udstyr kan løftes med henholdsvis 100 mio. kr. og 25 mio. kr. over en 3-årig indfasning,
- etape 3 og 4 for general- og helhedsplan for Regionshospitalet Randers,
- nyt hospitalsapotek og nyt vaskeri,
- renovering af blodprøve og biokemi på Regionshospitalet Horsens, og
- ny sterilcentral på Regionshospitalet Viborg

Der er desuden prioriteret midler til en pulje til bygningsvedligehold og renovering.

3.1 Pulje til særlige initiativer

Der er afsat en årlig pulje på 20 mio. kr. til særlige initiativer, som kan prioriteres i forbindelse med budgetforliget. Forligspartierne ønsker i 2021 at prioritere midlerne som vist i tabel 4.

Tabel 4. Prioritering af midler til særlige initiativer

Mio. kr.	Budget 2021
Pietasværket Hospitalsenheden Vest	5,0
Tabletløsning til tv/underholdning m.v. og madbestilling i Gødstrup	4,0
Anlægsinvesteringer afledt af COVID-19	11,0
I alt	20,0

Pietasværket Hospitalsenheden Vest

Svend Wiig-Hansens store kunstværk, Pietas, er lige nu placeret på Regionshospitalet i Herning. Da kunstværket kræver en ubrudt vægflade på ca. 20 meter, har det ikke været muligt at få installeret det i det nye byggeri i Gødstrup. Forligspartierne ønsker at geninstallere værket i den såkaldte Pietas Pavillon, der skal opføres ved Regionshospitalet i Gødstrup. Pietas Pavillon er designet af kunstneren Ingvar Cronhammar og arkitekterne Friis og Moltke. Der prioriteres 5 mio. kr. i 2021.

Tabletløsning til tv/underholdning m.v. og madbestilling i Gødstrup

Forligspartierne afsætter 4 mio. kr. til anskaffelse af tablets og udvikling af en interaktiv løsning, der både stiller underholdning (tv og streaming) til rådighed for patienterne og tilbyder den konkrete patient den for vedkommende mest rigtige kost. Patienten kan herefter via løsningen bestille den ønskede mad. Endelig skabes platformen for yderligere funktioner, som gør det bedre og lettere at være patient.

Forligspartierne bekræfter derudover regionsrådets beslutning fra den 27. marts 2019 om, at det på sigt – efter kvalitetsfondsprojektets afslutning – ved de kommende års budgetlægning kan være ønskeligt at finde midler til at imødegå enkelte af tidligere godkendte besparelser vedrørende eksempelvis tv-apparater og patientvenlig belysning i Gødstrup.

Anlægsinvesteringer afledt af COVID-19

COVID-19-krisen har medført et ændret syn på aktiviteter og processer i sundhedsvæsenet. Herunder synliggjort udfordringer, som vil kræve anlægsinvesteringer at afhjælpe. Det kunne være et fokus på mulighederne for at tilvejebringe tilstrækkeligt med isolationspladser. Derudover har den hurtige transformation over mod videomøder/-konsultationer, mere hjemmearbejde etc. affødt et behov for investeringer i udstyr, der understøtter aktiviteterne, hvis det bliver en permanent tilstand. Forligspartierne er enige om at prioritere 11,0 mio. kr. i 2021 med mulighed for yderligere investeringer i det/de efterfølgende år.

3.2 Pulje til investeringer med sammenhæng til Sundheds- og hospitalsplanen

Der prioriteres en årlig pulje til investeringer med sammenhæng til Sundheds- og hospitalsplanen. Efter en 3-årig indfasning vil puljen være på 125 mio. kr. årligt. I 2021 er puljen på 50 mio. kr., som forligspartierne ønsker at prioritere som vist i tabel 5.

Tabel 5. Prioritering af midler til investeringer med sammenhæng til Sundheds- og hospitalsplanen

Mio. kr.	Budget 2021
Ramme til initiativer inden for bæredygtighed	20,0
Sundhedshuse	10,0
Kvalitetsforbedringer i forbindelse med nyt hospitalsapotek/vaskeri	15,0
Familievenlige fødestuer	5,0
I alt	50,0

Ramme til initiativer inden for bæredygtighed

Der afsættes 20,0 mio. kr. i 2021 til initiativer inden for bæredygtighed på anlægsområdet. Forligspartierne ønsker at midlerne udmøntes på baggrund af regionens bæredygtighedsstrategi, der forventeligt vil blive forelagt regionsrådet til godkendelse på dets møde i oktober 2020.

Bæredygtighedsinitiativerne vil både være gældende for eksisterende bygninger og nye anlægsprojekter. Initiativerne kan f.eks. være infrastruktur i forbindelse med en regional affaldsplan, understøttelse af reduktion af CO₂-udledning ved optimering af energiforbruget på regionens bygninger, bedre udnyttelse af ressourcer, øget anvendelse af solceller o. lign.

Sundhedshuse

Forligspartierne ønsker at understøtte udvikling af regionens sundhedshuse med fokus på både bygningsudviklinger, der afspejler og understøtter nuværende funktioner, men også

anlægsinvesteringer med henblik på flere/ændrede tilbud tæt på borgerne. Der afsættes derfor 10,0 mio. kr. til området i 2021 til efterfølgende udmøntning til konkrete projekter/initiativer.

Kvalitetsforbedringer i forbindelse med nyt hospitalsapotek/vaskeri

Regionsrådet godkendte i december 2019, at der i forbindelse med etablering af nyt hospitalsapotek og nyt vaskeri i Skejby skal afsøges en række muligheder for projektoptimeringer med henblik på mere bæredygtige løsninger, bedre arbejdsmiljø, bedre driftsøkonomi m.v. Forligspartierne er enige om at prioritere 15 mio. kr. til disse kvalitetsforbedringer i 2021 og 5 mio. kr. i 2022.

Familievenlige fødestuer

Et fødemiljø, som opleves trygt og hjemligt, stimulerer produktionen af det ve-stimulerende hormon oxytocin hos den fødende og understøtter derved hurtigere fødsler med færre komplikationer. Med det afsæt har man på sygehuset i Herning nytænkt fødestuen, så den ligner alt andet end en operationsstue.

'Den interaktive fødestue' giver mulighed for at projicere stemningsskabende billeder op på alle vægge og overlader det til den vordende partner at vælge lige de stemninger, der bedst støtter den fødende, som fødslen skrider frem.

Forligspartierne er enige om at prioritere 5 mio. kr. til etableringen af interaktive fødestuer.

4. Socialområdet

De regionale specialområder tilbyder kommunerne ydelser til en bred vifte af borgere med meget forskellige handicap og med et særligt fokus på højt specialiserede ydelser til borgere med de mest sjældne og komplekse handicap. De regionale specialområder løser nogle af de sværeste og mest krævende opgaver for kommunerne på det specialiserede socialområde.

Regeringens evaluering af det specialiserede socialområde giver anledning til et fornyet fokus på regionernes opgaver på det specialiserede socialområde.

Forligspartierne ønsker, at det regionale socialområde fortsat fokuserer og målretter leverandøropgaven inden for det mest specialiserede socialområde, og med dette udgangspunkt arbejder på at fastholde, udbygge og videreudvikle de faglige specialmiljøer i specialområderne. Dette fokus indebærer, at der også skal sikres en fortsat udvikling af de bygningsmæssige rammer for de sociale tilbud.

Forligspartierne ønsker endvidere, at Region Midtjylland skal udvikle og styrke sin position som en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne i forhold til at forbedre vilkårene for mennesker med handicap, socialpsykiatriske problemstillinger samt socialt udsatte børn og unge.

Med et målrettet fokus på borgerens udviklingsmuligheder er afsættet borgernes forskellige forudsætninger, problemstillinger, ønsker og ressourcer. Borgeren skal altid inddrages i beslutninger vedrørende egen handleplan med hensyntagen til den enkeltes ståsted og muligheder. Der skal være fokus på borgerens trivsel og udvikling i tilbuddet, og der skal lyttes og læres af de oplevelser, borgerne har med den socialfaglige indsats.

Det indebærer en særlig opmærksomhed på udvikling og anvendelse af viden om, hvilke sociale indsatser der virker på tværs af sektorer. Derfor skal praksisnær forskning, systematisk evaluering af nye indsatser og udbredelse af gode resultater styrkes. Det er tilsvarende vigtigt fortsat at styrke og videreudvikle ledernes og medarbejdernes tilbud om kompetenceudvikling gennem specialområdernes fagpilotuddannelser.

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland målrettet og løbende arbejder med at udvikle socialområdet til at blive så effektivt som muligt. Region Midtjylland skal levere fagligt og økonomisk attraktive tilbud og samtidig dokumentere indsatsen og resultaterne.

Forligspartierne finder, at det vedvarende vil være et indsatsområde for det regionale socialområde at fastholde fokus på borgernes fysiske og mentale sundhed samt at arbejde med lighed i sundhed. Region Midtjyllands specialområder skal bidrage aktivt til sundhedsfremme og støtte borgerne i at deltage i helbredsundersøgelser og modtage behandling. Specialområderne skal til stadighed sikre, at det faglige set-up er til stede for at kunne lykkes med at fastholde eller fremme den enkeltes funktionsniveau, trivsel og udvikling. Barnets/borgerens sundhed og sundhedsforebyggelse er en vigtig integreret del af denne opgave.

5. Regional Udvikling

Region Midtjyllands regionale udviklingsaktiviteter skal i stærke partnerskaber fremme løsninger på store samfundsmæssige og globale udfordringer. Fokus på det gode liv, fremtidssikrede uddannelser og kompetenceløft, klima, miljø og ressourcer samt bæredygtigt sundhedsvæsen er de spor, der danner grundlag for prioriteringerne, når vi arbejder som en attraktiv og bæredygtig region for alle.

Omstilling til bæredygtige hospitaler

Forligspartierne ønsker at videreføre bæredygtighedskonsulenterne på regionens hospitaler og har prioriteret midler til dette inden for sundhedsområdet. Bæredygtighedskonsulenterne har til opgave at implementere regionens bæredygtighedsstrategi lokalt i organisationen. Der afsættes under Regional Udvikling en ramme på 1 mio. kr. til at styrke aktiviteterne.

Sundhedsinnovation

Region Midtjyllands indsats på området for sundhedsinnovation skal understøtte udviklingen af bl.a. kultur og sundhed, ernæring, digitalisering, innovationsmiljøer på hospitalerne samt VR/AR (virtuel reality/augmentet reality) som sundhedsfremmende parametre. Derudover er der en særlig opmærksomhed på at stimulere og igangsætte regionale sundhedsinnovationsaktiviteter, der understøtter den nationale sundheds-IT/data og biotek klynge og en kommende European Digital Innovation Hub i Region Midtjylland. Det er en ambition, at indsatsen skal understøtte arbejdet med at søge eksterne fondsmidler. De regionale og internationale aktiviteter er en forudsætning for, at klyngens aktiviteter får effekt i Region Midtjylland. Der videreføres en ramme på 9 mio. kr. til disse indsatser.

Kollektiv trafik

Usikkerheden som følge af situationen omkring Covid-19 præger i 2021 fortsat forudsætningerne for den kollektive trafik.

Mobilitet er en afgørende forudsætning for borgeres og virksomheders trivsel, og forligspartierne er enige om, at rammen til den kollektive trafik opretholdes på nuværende niveau, hvor der afsættes 342,7 mio. kr. jf. gældende styringsmodel. Det forudsættes i den forbindelse, at der opnås aftale mellem trafiksekskaberne og staten om fuld compensation for tabte indtægter og merudgifter som følge af pålagte restriktioner i forbindelse med Covid-19.

Det er afgørende for forligspartierne, at arbejdet med at omstille den kollektive trafik i en grøn og mere bæredygtig retning fortsætter, og at det sker inden for den givne økonomiske ramme. Arbejdet skal ske i tæt samarbejde med Midttrafik og øvrige interessenter.

Generationsforureningerne på Harboøre Tange

Folketinget har i 2020 pålagt regeringen at finde finansiering til en igangsætning af oprydningen af generationsforureningen ved Harboøre Tange.

Forligspartierne prioriterer, at arbejdet igangsættes hurtigst muligt, og regionsrådet vil derfor fortsat arbejde for, at de statslige midler frigøres hurtigst muligt.

6. Hensigtserklæringer

A. Værdig afslutning på livet

Regionsrådet har en ambition om at sikre, at patienterne får en værdig afslutning på livet. Det skal ske ved at sikre, at hospitalerne tidligt opsporer og identificerer patienternes behov for en palliativ indsats uanset patienternes diagnose og ved, at hospitalerne henviser patienterne til en specialiseret indsats ved Enhed for Lindrende Behandling (det palliative team) eller hospice, når patienterne har behov herfor.

Hospitalerne skal være bedre til at tage den vanskelige samtale tidligt, så patienterne og de pårørende tidligt kommer til at overveje og tage stilling til den rigtige pleje og behandling i den sidste del af livet. Særligt i forbindelse med adgangen til palliativ behandling skal der på alle hospitaler gøres erfaringer med bl.a. kompetenceudvikling af læger og øget fokus på den vanskelige samtale.

Forligspartierne noterer sig, at indsatserne er i gang med at blive beskrevet i den kommende samarbejdsaftale under Sundhedsaftalen, der forventes forelagt politisk ultimo 2020. Derved adresseres anbefalingerne i Rigsrevisionens beretning om adgangen til specialiseret palliation.

B. Kortlægning af lægesekretærgruppens rolle og arbejdsopgaver

Ny teknologi på hospitalerne kalder på opmærksomhed på arbejdsdelingen mellem faggrupper. Forligspartierne ønsker, at der gennemføres en kortlægning af lægesekretærgruppens rolle og arbejdsopgaver med henblik på at afdække muligheder for at anvende gruppens kompetencer og potentiale yderligere i forbindelse med opgaveløsningen på hospitalerne.

C. Forebyggelse

Forligspartierne ønsker at rejse en national dagsorden omkring forebyggelse, hvor også regionens særlige faglige kompetencer bringes i spil.

D. Tidlig rådgivning i forhold til fertilitetsspørgsmål

Forligspartierne ønsker at undersøge mulighederne for at styrke tidlig og forebyggende rådgivning, der kan støtte ikke mindst unge kvinders og mænds overvejelser og valg i forhold til graviditet og familieplanlægning. Ufrivillig barnløshed er et stort problem, hvorfor bl.a. viden om betydningen af alder, alkoholvaner, rygning, motion, vægt mv. for fertiliteten kan være en vigtig forudsætning i et forebyggelsesperspektiv. Samtidig kan der for nogle kvinder/mænd eller par være behov for afklaring af særlige helbredsrelevante eller personlige forhold, der kan have betydning for chancerne for på et senere tidspunkt at opnå graviditet. Forligspartierne ønsker en afdækning af mulighederne for at fremme dette forebyggende og afklarende perspektiv inden for rammerne af såvel bestående som eventuelle nye tilbud på området.

E. Uddannelse til hygiejnesygeplejerske

I forbindelse med Corona-virus er et af de vigtige forebyggelsesområder at holde fokus på god hygiejne.

Forligspartierne ønsker, at der sættes gang i et arbejde, der, sammen med de øvrige regioner, undersøger mulighederne for at etablere en uddannelse til hygiejnesygeplejerske i Danmark.

F. Kulturområdet

Forligspartnerne støtter op om den proces, der er igangsat omkring udspillet til en ny kulturpolitik for Region Midtjylland for perioden 2020-2024. Kulturpolitikken vil bygge videre på den nuværende kulturindsats og samarbejdet i Europæisk Kulturregion.

Viborg, den 8. september 2020

På vegne af partierne:

Socialdemokratiet	
Radikale Venstre	
Det Konservative Folkeparti	
Socialistisk Folkeparti	
Liberal Alliance	
Kristendemokraterne	
Dansk Folkeparti	
Psykiatrilisten	
Venstre	
Enhedslisten	
Alternativet	